

14 listopada 2023

14 listopada: **Dzień Czystego Powietrza**

Dzień Czystego Powietrza: oczyśćmy świętokrzyskie niebo

Już po raz 19 obchodzimy Dzień Czystego Powietrza. Nie bez powodu to powietrzowe święto wyznaczono na dzień 14 listopada, jest to bowiem początek sezonu grzewczego. To idealna okazja, aby przypomnieć mieszkańcom jak negatywnie zanieczyszczone powietrze wpływa na nasze zdrowie i przyrodę, a także co robić żeby tą jakość powietrza poprawiać. Zarówno w Polsce jak i na całym świecie, walka o czyste powietrze staje się coraz bardziej palącym problemem.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w świętokrzyskim jest **niska emisja**, czyli emisja pochodząca z przestarzałych, pozaklasowych pieców, w których spala się słabej jakości węgiel, muł i odpady.

Pyły zawieszone, szczególnie te najdrobniejsze cząstki o średnicy poniżej 2,5 mikrometra, przedostają się wraz z wdychanym powietrzem do płuc, a następnie przenikają do naszego

krwioobieg. Jednak to nie sam pył jest największym zagrożeniem dla naszego zdrowia, ale substancje, które są wraz z nim przenoszone i wnikają do naszego organizmu. Są to przede wszystkim metale ciężkie i rakotwórczy benzo(a)piren.

Benzo(a)piren to organiczny związek chemiczny z rodziny wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, tzw. WWA. Związki WWA wykazują działania kancerogenne i mutagenne. Benzo(a)piren to jeden z najbardziej niebezpiecznych zanieczyszczeń z powodu jego kancerogennych właściwości. Oznacza to, że może przyczyniać się do powstawania chorób nowotworowych. Ze względu na swoje właściwości mutagenne benzo(a)piren może także przyczyniać się do częstszego występowania wad genetycznych u noworodków.

W tym roku zapowiada się, że zima będzie łagodna. Nie ma również problemów z dostępnością paliw stałych, a ich ceny spadły w porównaniu do poprzedniego roku.

W tegorocznym sezonie grzewczym musimy pamiętać, że zgodnie z „uchwałą antysmogową” w województwie świętokrzyskim nadal obowiązują ograniczenia w zakresie spalania paliw stałych:

!!! Nie wolno spalać mułów i flotów węglowych, węgla brunatnego i kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Od dnia 1 lipca 2023 r. obowiązuje również zakaz użytkowania kotłów pozaklasowych, tzw. kopciuchów. Warto skorzystać z bezpłatnej pomocy, jakie oferują **Punkty Konsultacyjne Programu „Czyste Powietrze”**, które znajdują się w każdej świętokrzyskiej gminie.

Kiedy jakość powietrza spada powinniśmy ograniczyć intensywny wysiłek fizyczny na zewnątrz. Osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci, aby unikać negatywnych skutków związanych z zanieczyszczeniem powietrza, powinny unikać przebywania na zewnątrz. Aby chronić siebie i bliskich powinniśmy także ograniczyć wietrzenie pomieszczeń i zapobiegać dalszemu zwiększaniu zanieczyszczenia np. nie palić w kominku, jeśli nie spełnia normy ekoprojektu lub nie jest jedynym źródłem ciepła. Gdzie sprawdzić aktualną jakość powietrza? Najbardziej wiarygodnym i rzetelnym źródłem są stacje pomiarowe GIOŚ, których pomiary można sprawdzić na stronie <https://powietrze.swietokrzyskie.pro/jakosc-powietrza>

Musimy też pamiętać o **regularnych przeglądach kominowych**. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy Prawo budowlane, kominy pieców na paliwa stałe (węgiel, drewno itd.) muszą być czyszczone 4 razy w roku, a pieców gazowych i olejowych -

2 razy na rok. Jeśli nie mamy potwierdzenia, że to zrobiliśmy, w razie pożaru możemy nie dostać odszkodowania.

Według raportów Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, z powodu nieprawidłowego użytkowania urządzeń grzewczych, a także zapalenia się sadzy zalegającej w przewodach kominowych, w 2022 r. **na terenie województwa świętokrzyskiego wybuchło 656 pożarów** (zginęło 11 osób, a poszkodowanych zostało 28 osób). **W 2023 r. było to aż 660 pożarów**, w wyniku których zginęło 18 osób, a poszkodowanych zostało 31 osób. W sezonie grzewczym 2022/2023 straty materialne poniesione w tych pożarach oszacowano łącznie na kwotę 477 700 zł, a koszt prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych wyniósł łącznie 238 560 zł.

Jednym z kluczowych aspektów tego święta jest **budowanie świadomości i postaw proekologicznych**. Coraz więcej mieszkańców zaczyna zdawać sobie sprawę jak codzienne wybory i zachowania wpływają na lokalną jakość powietrza. Im więcej ludzi zacznie działać na rzecz czystego powietrza, tym są większe szanse na realną poprawę jego stanu.